

สิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม และสิทธิผู้ต้องหา

03 สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐ ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย

ใครคือ...ผู้เสียหายในคดีอาญา

1. เป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยมีเหตุอันควรสงสัย
2. ต้องเป็นภาระค่าความเสียหายของผู้เสียหายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีอาชญากรรม
3. ต้องเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาที่มีโทษจำคุกเกิน 1 ปี

3.1 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ส่วนคดีอาชญากรรม, ฐานผิดอาญา
3.2 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย, ฐานผิดอาญา
3.4 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ฐานผิดอาชญากรรม
3.5 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ฐานผิดอาชญากรรม
3.6 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ฐานผิดอาชญากรรม
3.7 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ฐานผิดอาชญากรรม
3.8 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ฐานผิดอาชญากรรม
3.9 ส่วนคดีที่กรมการปกครองเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ฐานผิดอาชญากรรม

สิทธิที่อาจได้รับ

- กรณีไม่เสียชีวิต**
  - ค่าชดเชยความเสียหายไม่เกิน 40,000 บาท
  - ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพไม่เกิน 20,000 บาท
  - ค่าพาหนะไปเยี่ยมผู้ต้องหาได้จนกว่าจะพ้นโทษไม่เกิน 1 ปี
  - ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นไม่เกิน 50,000 บาท
- กรณีเสียชีวิต**
  - ค่าตอบแทนความเสียหาย 30,000 – 100,000 บาท
  - ค่าจัดการศพ 20,000 บาท
  - ค่าพาหนะไปเยี่ยมผู้ต้องหาไม่เกิน 40,000 บาท
  - ค่าเสียเที่ยวอื่นไม่เกิน 40,000 บาท

สถานที่ยื่นคำขอ

มีสิทธิยื่นคำขอช่วยเหลือเยียวยาได้ (ฟรี) เช่น สถานีตำรวจรับแจ้งเหตุ, กรมการปกครองสิทธิขอชดเชยค่าเสียหาย, สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ, สถานงานนิติเวชวิทยาฯ เป็นต้น
** ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปี นับแต่วันเกิดเหตุ **

หลักฐานสำคัญที่ผู้เสียหายต้องนำมายื่น

1. สำเนาใบแจ้งความ
2. สำเนาหมายการสอบสวน
3. บันทึกการลงบันทึก

สิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม และสิทธิผู้ต้องหา

ข้อมูลสิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมและสิทธิผู้ต้องหา ซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมในการอำนวยความยุติธรรม ได้แก่

- 01** สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
- 02** สิทธิการขอรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย และการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกองทุนยุติธรรม
- 03** สิทธิของผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหาในคดีอาญาขึ้นสอบสวน

03

สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐตามพระราชบัญญัติ ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

ใครคือ...จำเลยในคดีอาญา

- 1 เป็นโทษทัณฑ์จำคุกหรือโทษจำคุกประหารชีวิต
- 2 ถูกคุมขังในสถานพิทักษ์กษัตริย์
- 3 ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจะต้องเป็น ผู้กระทำความผิดและมีการฟ้องเป็นระงับ ส่วนนี้คือ หรือปรากฏการทำพยานยืนยันในศาล ในคดีนี้ว่าโดยชัดแจ้งว่าเป็นผู้กระทำผิดจริง ผู้กระทำความผิดหรือลูกหลานของผู้กระทำผิดไม่เป็น คนอื่น

สิทธิที่อาจได้รับ

1. กรณีไม่เสียชีวิต
  - ค่าทดแทนการถูกคุมขัง จ่าย 500 บาท
  - (คำนวณจากวันที่ถูกคุมขังตามอัตราที่กำหนด)
  - ค่าอุปการะครอบครัวไม่เกิน 40,000 บาท
  - ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพไม่เกิน 50,000 บาท
  - ค่าช่วยเหลือประณามจำคุกได้ (ตามอัตราจำคุกห้ามในจังหวัด ที่กำหนด)
  - ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ (ไม่เกินอัตรา ที่กำหนด)
  - ค่าใช้จ่ายกรณีอื่น ไม่เกิน 30,000 บาท
2. กรณีเสียชีวิต
  - ค่าทดแทน 100,000 บาท
  - ค่าใช้การศพ 20,000 บาท
  - ค่าช่วยเหลือประณามจำคุกไม่เกิน 40,000 บาท
  - ค่าช่วยเหลืออื่นไม่เกิน 40,000 บาท

สถานที่ยื่นคำขอ

มีสิทธิยื่นคำขอตั้งแต่หลังจับกุมคดี ขึ้นเรื่อยมาต่อที่ศาลอาญาจังหวัด ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา ศาลปกครอง หรือกรมราชทัณฑ์จังหวัด ศาลอาญาระหว่างประเทศ ศาลยุติธรรมของสหประชาชาติ ศาลยุติธรรมของเครือรัฐเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ศาลอาญาระหว่างประเทศ ศาลยุติธรรมของเครือรัฐเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ศาลอาญาระหว่างประเทศ ศาลยุติธรรมของเครือรัฐเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ศาลอาญาระหว่างประเทศ ศาลยุติธรรมของเครือรัฐเอเซียตะวันออกเฉียงใต้

หลักฐานสำคัญที่ผู้เสียหาย ต้องนำมาขึ้น

- 1 หนังสือรับรองสิทธิที่ถูกต้อง
- 2 สำเนาประวัติ และภาพถ่าย ของครอบครัว
- 3 สำเนาหลักฐานของถูกคุมขัง

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี

“ไม่มีเงินจ้างทนาย ไม่มีเงินขึ้นศาล กองทุนยุติธรรมเข้าถึงประชาชนอย่างเท่าเทียม”

1 การช่วยเหลือในการดำเนินคดี

- ค่าจ้างทนาย
- ค่าที่ปรึกษาทนาย
- ค่าธรรมเนียมศาล
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2 ใครมีสิทธิขอความช่วยเหลือ

โจทก์ : ต้องการยื่นคำร้องฟ้องร้องหรือบังคับคดี

จำเลย : ต้องการต่อสู้คดีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3 เกณฑ์การพิจารณา

- ✓ ข้อเท็จจริงและพหุติกรรม
- ✓ สถานทางการเงิน
- ✓ โอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่นๆ

4 ฐานะผู้ขอความช่วยเหลือ

- ✓ รายได้หรือความสามารถทางเศรษฐกิจ
- ✓ ภาระค่าใช้จ่ายตามปกติอันสมควร
- ✓ ภาระหนี้สินความสามารถเข้าถึง
- ✓ ความยุติธรรม

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

“ไม่มีเงินประกันตัว กองทุนยุติธรรมเข้าถึงประชาชนอย่างเท่าเทียม”

ใครมีสิทธิขอประกันตัว
=
ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขัง
หรือจะถูกคุมขังในคดีอาญา
หรือกรณีอื่นๆ

ขั้นตอนการขอความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม

- ขั้นตอนพนักงานสอบสวน
- ↓
- ขั้นตอนพนักงานอัยการ
- ↓
- ชั้นศาล

เกณฑ์การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

- 1 ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีพฤติการณ์หลบหนี
- 2 ไม่ยุ่งกับพยานหลักฐานหรือไม่ก่อเหตุอันตราย
- 3 สภขนะการกระทำผิดไม่ร้ายแรงหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย
- 4 สาเหตุหรือพฤติกรรมน่าเชื่อว่าไม่ได้กระทำความผิด
- 5 ประวัติการกระทำผิด นิสัย ความประพฤติและฐานะ
- 6 ความคิดเห็นของผู้เสียหายหรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง

การช่วยเหลือของผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

- ผู้มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ**
- 1 เป็นผู้เสียหายทางคดีอาญาหรือคดีแพ่ง
  - 2 จำเลยที่ถูกฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่ง
  - 3 จำเลยที่เป็นประชาชนธรรมดา (ไม่ใช่ข้าราชการ) ได้รับโทษจำคุกเกิน 3 เดือน หรือจำคุกเกิน 1 ปี
  - 4 กรณีอื่นๆตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

- ค่าเสียหายที่ได้รับการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน**
- 1 ค่าเสียหายที่จำคุกในการรักษาพยาบาล ไม่เกิน 40,000 บาท
  - 2 ค่าขึ้นสู่ชั้นศาลหากพยานและจิตใจ ไม่เกิน 20,000 บาท
  - 3 ค่าขาดประโยชน์หรือค่าจ้างที่ไม่ได้เป็นเวลาไม่เกิน 1 ปี
  - 4 เงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต ไม่เกิน 100,000 บาท
  - 5 ค่าจ้างทนายความในชั้นสอบสวน ไม่เกิน 5,000 บาท
  - 6 เงินช่วยเหลือความเสียหายอื่นๆ นอกจากข้อ 1 - 5 ขึ้นอยู่กับความจำเป็น
- ** ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของผู้ถูกละเมิดสิทธิฯ ****

- เกณฑ์การพิจารณา**
- ✓ ใจถึงและยุติธรรม
  - ✓ ฐานความผิด
  - ✓ โอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่นๆ

สิทธิของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาชั้นสอบสวน

บุคคลผู้ต้องสงสัย ซึ่งบุคคลเหล่านี้ยังไม่ใช่ “ผู้ต้องหา” ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากยังมิได้ถูกจับกุมโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงยังไม่มีฐานะเป็น “ผู้ต้องหา” และไม่มีสิทธิของผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น สิทธิในการพบทนายความ สิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ ในชั้นที่ถูกควบคุม ทั้งนี้บุคคลผู้ต้องสงสัยดังกล่าวยังเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยเท่านั้น ไม่มีสิทธิที่จะได้รับรู้ในข้อหาและ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด ไม่มีสิทธิได้รับการแจ้งเตือน (Miranda Warning) ไม่มี สิทธิที่จะไม่ให้การ (Right to Silence) ไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย อีกทั้งไม่มี สิทธิเทียบเท่าสิทธิของผู้ต้องหาเด็กหรือเยาวชนและผู้ต้องหาหญิง

03

ที่มา : 5 ข้อ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลผู้ต้องสงสัยของกสทช.ความผิดตามกฎหมายพิเศษ ด้านความมั่นคงในการเข้ากิจกรรมการยุติธรรมทางอาญา

สิทธิของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาชั้นสอบสวน

ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด แต่ยังไม่มีความผิด (ป.อ.มาตรา 2(2)) จากความหมายของผู้ต้องหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ต้องหานับเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเท่านั้น เหตุการณ์ที่ตำรวจกระทำความผิดหรือสงสัยว่าผิด ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและพยายามหลักฐานคำให้การจากผู้ต้องหานั่นเองอันเป็นขั้นตอนที่รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิขั้นพื้นฐานตามมาตรา 5 ประการที่ ๓ ของรัฐธรรมนูญผู้ต้องหาไว้ ดังนี้

03

- 1 สิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนเงินประกันตัว (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28)
- 2 สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนโดยมีทนายความอยู่ด้วย ตลอดเวลาตั้งแต่จับกุม (รัฐธรรมนูญ มาตรา 40 (3)(4)(7) ป.อ. มาตรา 130, 134 และ 135)
- 3 สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือทางวัสดุทางการแพทย์ตามความผิด (รัฐธรรมนูญ มาตรา 40(7) และ ป.อ. มาตรา 134(1))
- 4 สิทธิที่จะไม่ให้การใดๆ ในชั้นที่ถูกควบคุมตัวหรือถูกกล่าวหา (รัฐธรรมนูญ มาตรา 40(4))
- 5 สิทธิที่จะได้รับการแจ้งเตือนถึงสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองต่อตน (รัฐธรรมนูญ มาตรา 38)
- 6 สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาจำคุกเป็นกรณีพิเศษหรือจำคุกในเชิงอาญาอย่างลดหย่อน หรือสิทธิประกันตัวก่อนคดี การบังคับประกันเพื่อนำตัวมาพิจารณาคดีและฟ้องต่อศาล (รัฐธรรมนูญ มาตรา 40(7) และ ป.อ. มาตรา 106 ถึง 114)
- 7 สิทธิที่จะขอทนายความดำเนินการยื่นประกันตัว (ป.อ. มาตรา 118 กข)
- 8 สิทธิที่จะยื่นประกันตัวก่อนคดี หรือยื่นผู้ต้องหาไปศาลอาญาคือศาลที่กระทำความผิด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 13 และ 135 และ 136 และ 137)
- 9 สิทธิที่จะไม่รับสารภาพกับสิ่งซึ่งความหมายในทางอาญาที่ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ป.อ. มาตรา 14)
- 10 ผู้ถูกจับกุมโดยปราศจากคำสั่งควบคุมตัวหรือมีสิทธิขอให้พิจารณาคดีโดยปราศจากการกล่าวหา (ป.อ. มาตรา 71) และมาตรา 11 สิทธิที่จะขอปรึกษาทนายผู้ต้องหาในชั้นถูกควบคุมตัว (รัฐธรรมนูญ มาตรา 40(4))
- 11 สิทธิที่จะไม่รับสารภาพ หรือผู้ไม่รับสารภาพ ศาลพิจารณอรรถาพจน์ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน (ป.อ. มาตรา 71(2))
- 12 สิทธิที่จะได้รับการแจ้งเตือนถึงสิทธิที่ตนมีต่อตน (ป.อ. มาตรา 71(1))
- 13 สิทธิที่จะไม่รับสารภาพ หรือผู้ไม่รับสารภาพ ศาลพิจารณอรรถาพจน์ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน (ป.อ. มาตรา 71(2))
- 14 สิทธิที่จะไม่รับสารภาพ หรือผู้ไม่รับสารภาพ ศาลพิจารณอรรถาพจน์ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน (ป.อ. มาตรา 71(1))
- 15 สิทธิที่จะไม่รับสารภาพ หรือผู้ไม่รับสารภาพ ศาลพิจารณอรรถาพจน์ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน (ป.อ. มาตรา 71(2))
- 16 สิทธิที่จะไม่รับสารภาพ หรือผู้ไม่รับสารภาพ ศาลพิจารณอรรถาพจน์ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน (ป.อ. มาตรา 71(1))

ที่มา : สิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา - สำนักงานกฎหมายและคดี กรุงเทพมหานคร (bangkok.go.th)